

DOBROVOLNÝ EKOLOGICKÝ SPOLEK ochrana ptactva
Záchraná stanice živočichů Plzeň
Zábělská 75 312 00 Plzeň

Zpráva o adopci uměle odchovaných mlád'at jestřába lesního v roce 2006

Realizátor (garant) projektu:

DOBROVOLNÝ EKOLOGICKÝ SPOLEK - ochrana ptactva
Záchraná stanice živočichů Plzeň
Karel Makoň
Zábělská 75, 312 00 Plzeň
IČ: 45 33 26 90
tel: 37 74 600 88, mobil: 777 145 960

Mlád'ata odchoval (věnoval):

Vlastimil Voráček
sokolník (chovatel)
Roupov 10
334 01 Plzeň – Jih

Odborná spolupráce na adopci:

Karel Krátký
hajný Kokotského polesí (SVSmP – Městské lesy)
Bušovice
334 01 Rokycany

Odborná konzultace:

Plzeňský krajský úřad
Odbor životního prostředí
Jiří Vlček, Ing. Jan Mokrý
Škroupova 18
306 13 Plzeň

Petr Voráček
Ornitolog
Plzeň - Křimice

Realizace projektu – jednotlivé výstupy.

Úvod

Tento ojedinělý a zcela mimořádný projekt mohl být realizován jen díky přímé účasti výše uvedených subjektů a jednotlivců.

Myšlenka adopce uměle odchovaných mláďat jestřába lesního se zrodila na základě iniciativy chovatele a sokolníka pana Vlastimila Voráčka (Roupov u Přeštic), který v roce 2006 prvně odchoval od dvou v zajetí držených jestřábů celkem tři mláďata.

Adopce byla provedena po konzultaci s Plzeňským krajským úřadem v rámci výjimky ze zákona udělené DES OP Plzeň a její výsledek je přinejmenším zajímavý.

Popis průběhu adopce.

Získání mláďat, jejich původ a odchov v zajetí.

Pro adopci byla vybrána celkem 2 mláďata z komorového odchovu pana Vlastimila Voráčka. Jednalo se o dvě samice, které spolu s jedním samcem (ten zůstává v držení chovatele) vyseděl, odchoval a krmil uměle sestavený rodičovský pár ptáků původně z volné přírody. Oba ptáci jsou drženi chovatelem na základě předávacího protokolu od DES OP a udělené platné výjimky od Pkú.

Chovná samice (matka) – minimálně 9 let starý sokolnický vedený dravec získaný (převedena do chovu pan V. Voráčka) od DES OP v roce 2005. Do Záchrané stanice živočichů se samice dostala dne 24.4.05, kdy byla odchycena náhodným nálezcem se sokolnickými poutky v Plzni na Valše. I přesto, že pták byl označen chovatelským kroužkem se jménem a číslem, majitel uvedený na kroužku se k dravci nehlásil (nepřiznal), a tak byl pták řešen jako věc nalezená. S ohledem na věk a sokolnický výcvik, byl dravec předán (23.10.05) na základě udělené výjimky od Pkú k dalšímu chovu a sokolnickému výcviku p. V. Voráčkovi.

Chovný samec (otec) – minimálně 3 roky starý jedinec, původně z volné přírody, odchycen jako poraněný (tříštivá, špatně zhojená fraktura křídla) v prosinci roku 2005 u obce Kbely na Klatovsku. Ten se do péče naší organizace dostal po úrazu levého křídla a skončil jako trvalý handicap. K samici byl přidán v době, kdy začala tokat i s rizikem, že ho usmrtí či bude napadat.

Průběh toku rodičovského páru, snášení vajec, líhnutí mláďat a další s tím spojené záležitosti nejsou hlavním předmětem této zprávy a hlavně si je řešil chovatel v rámci vlastní iniciativy.

Pro nás je důležité, že rodičovský pár úspěšně odchoval všechna tři mláďata a z toho dvě jsme dostali bezplatně k adopci. Mláďata byla adoptována do náhradních hnízd ve věku 4 – 5 týdnů po okroužkování chovatelskými i ornitologickými kroužky.

<p>První samice - pravý stoják C 140477 (DES OP), levý stoják 067372 (chovatel) Druhá samice - pravý stoják C 140476 (DES OP), levý stoják 067373 (chovatel)</p>

Hledání vhodných hnízd.

Hledání vhodného hnízda k adopci s přiměřeným počtem a přijatelnou velikostí mláďat bylo dalším neméně důležitým úkolem. Oslovili jsme několik ochránářských organizací i amatérských ornitologů a sokolníků. Po kontrole několika hnízd a lokalit se nám podařilo sehnat k realizaci záměru pouze dvě vhodná hnízda a to v polesí městských lesů SVSmPlzně. Hnízda našel a k adopci nabídl hajný Kokotského polesí p. Karel Krátký, rovněž člen sokolnického střediska a milovník dravců. Paradoxně se jednalo o dvě hnízda ve stejném polesí, vzdálená od sebe vzdušnou čarou cca 5 km.

Adopce mláďat

Obě adopce realizovány v odpoledních hodinách dne 15.6.06.

Uměle odchované samice byly již dosti velké, opeřené se zbytkem prachového peří, nelétavé, nesamostatné a první den mimo chovatelskou komoru.

První samice C 140477

➤ přidána 15.6. 06 v 14:30 hod. na staré (několikaleté) stromové hnízdo postavené cca 15 m nad zemí u kmene vzrostlé borovice v Kokotském polesí (Bušovice, RO).

➤ na hnízdě okroužkována další 2 (původní) o pár dnů (max. 7 dnů) mladší mláďata. Pohlavím u těchto mláďat si nejsem zcela jist, ale pravděpodobně se jednalo o samce.

➤ původní mláďata přijala adoptovaného sourozence bez agrese a problémů.

➤ adoptované mládě však pořád sledovalo dění pod hnízdem a zpočátku vypadalo, že z hnízda seskočí (původně bylo totiž vysezeno a odchováno rodičovským párem na hnízdě postaveném samicí na zemi chovatelské komory).

➤ další kontroly průběhu adopce a dění na lokalitě (provedeny dalekohledem):

- 15.6. 06 (19:45 hod.)

na hnízdě pozorováno adoptované mládě a jedno mládě původní.

Druhé původní mládě nebylo přes hranu hnízda vidět.

(K. Makoň, P. Voráček, V. Kural ml.)

- 16.6. 06 (15:35 hod.)

na hnízdě pozorována všechna 3 mláďata.

(K. Makoň, H. Robejšková.)

- 19.6. 06 (19:05 hod.)

na hnízdě pozorována všechna 3 mláďata.

(K. Makoň, K. Krátký)

- 20.6. 06 (15:00 hod.)

přistrčená samice seděla na větvi nad hnízdem a zbývající dvě mláďata na hnízdě (viz. foto.)

(K. Makoň.)

Další kontrolu jsem již neprováděl, ale dle výpovědi hajného (K. Krátký) se všechna mláďata ozývala kolem hnízda ještě další měsíc od data poslední kontroly.

Druhá samice C 140476

➤ přidána 15.6. 06 kolem 15:15 hod. na novější, polorozpadlé stromové hnízdo postavené na ohnuté borovici rovněž v Kokotském polesí (Bušovice, RO).

➤ před adopcí na hnízdě byla celkem 3 plně opeřená a vzletná mláďata, která se téměř okamžitě po šplhání na strom rozletěla poměrně daleko a zůstala sedět cca 800 m od hnízda v korunách sousedních stromů.

➤ po konzultaci s panem Petrem Voráčkem ponechána adoptovaná samice na hnízdě sama s náhradním krmením několika jednodenních kuřat.

➤ další kontroly průběhu adopce a dění na lokalitě (provedeny dalekohledem):

- 15.6. 06 (20:15 hod.)

na hnízdě pozorována pouze osamocená adoptovaná samice, hlasitě se hlasově projevující. Původní mláďata mimo hnízdo.

(K. Makoň, P. Voráček, V. Kural ml.)

- 16.6. 06 (16:00 hod.)

na hnízdě pozorována adoptovaná samice + 1 původní mládě.

Pod hnízdem čerstvé zbytky potravy v podobě několika per z holuba.

(K. Makoň, H. Robejšková.)

- 19.6. 06 (19:50 hod.)

na hnízdě pozorována celkem 3 mláďata včetně adoptované samice a u hnízda další mládě. Celkem pozorována 4 mláďata.

(K. Makoň, K. Krátký)

- 20.6. 06 (16:05 hod.)

na větvích kolem hnízda pozorována celkem 4 mláďata, dvě okamžitě odletěla, další dvě zůstala a dle kroužků potvrzena přítomnost adoptované samice.

(K. Makoň.)

Další kontrolu jsem již neprováděl, ale dle výpovědi hajného (K. Krátkého) se všechna čtyři mláďata hlasitě ozývala kolem hnízda ještě dalších 14 dní od data poslední kontroly.

Zajímavé postřehy , úvaha a poznámky.

➤ Mláďata byla vysezena, krmena a odchována původními rodiči na hnízdě postaveném samicí na zemi chovné komory. Ve čtvrtém až pátém týdnu života běhala po zemi celé voliéry a neměla žádné zkušenosti s pobytem na hnízdě umístěném vysoko v korunách stromů. Přesto adopci na stromové hnízdo zvládla a na hnízdě zůstala.

➤ Rodiče divokých ptáků nosí krmení mláďatům téměř vždy na hnízdo, případně do hnízda sousedního. V praxi to znamená, že čerstvě vyvedené, letu schopné mládě se vždy zdržuje kolem hnízda i když bylo z lokality vyplašeno a odlétlo daleko mimo něj. Tato teorie pana Petra Voráčka se nám opakovaně potvrdila při kontrole druhé adoptované samice. Ta byla totiž původně přistrčena do prázdného hnízda ze kterého, těsně před adopcí vyletěla celkem 3 mláďata.

➤ Při adopci se projevily i celkový nedostatek přirozené potravy způsobený extrémními výkyvy počasí v jarních a letních měsících roku 2006. V důsledku tohoto faktoru se na lokalitě (zejména hájovně u pana K. Krátkého) prokazatelně ztrácela mláďata vodní drůbeže a došlo i k napadení (poranění) samce sokola stěhovavého, chovaného rovněž p. K. Krátkým na sokolnickém posedu mimo komoru.

Závěr

S přihlédnutím k zjištěným poznatkům lze konstatovat, že uvedená adopce se i přes poměrně nevhodný věk podstrčených mláďat zdařila. Obě adoptovaná mláďata byla náhradními rodiči i sourozenci přijata a následně úspěšně vyvedena. Pokud se bude v tomto projektu pokračovat i v letech následujících je třeba dořešit včasné přistrčení mláďat do náhradního hnízda a vhodnou formu jejich příkrmování na lokalitě.

Závěrečné poděkování

Závěrem je třeba poděkovat všem účastníkům projektu, chovateli panu Stanislavu Voráčkovi, hajnému Karlu Krátkému, ornitologovi Petru Voráčkovi a dalším subjektům i úřadům.

Zpracoval: Karel Makoň – DES OP

V Plzni dne 4.9. 2006

Přílohy:

1x CD se zprávou a podrobnou fotodokumentací.

Hnízdo I.

Pohled do hnízda před adopcí (původní mláďata) – 15.6.06

Pohled do hnízda po adopci (vlevo přistrčená samice) – 15.6.06

Hnízdo I.

Pohled na hnízdo (přistrčené mládě) – 15.6.06

Hnízdo I.

Kontrola hnízda ze sousedního stromu – 20.6.06

(adoptovaná samice na větví mimo hnízdo pravá strana snímku)

Přistrčená samice

Původní mláďata

Hnízdo II.

Pohled na hnízdo se třemi vzletnými mláďaty.

Hnízdo II.

Celkem tři pohledy na vyvedená mláďata zdržující se kolem druhého hnízda (poslední kontrola lokality 20.6.06)

